

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistrtvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. V. De Magistratum designatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

temporum statu bonâ fide allaborare, vt extirpentur. manu vnâ, tractu vno euelli furculus potest, arbor non potest. non eodem modo hæc, vt ille, excipienda est. denudantur fossione radices illius, nunc huic, nunc illi admouetur securis, atq; itur in circuitû, & præcisâ vltimâ tandem abit in ruinâ arbor. sed & prouidetur tamen, ne casu suo quemquam opprimat. non minori industriâ, & prudentiâ hæreses sunt tractandæ, cum nascuntur, adulescunt, inualuerunt. generatim id Principibus Magistratibulq; commendatum, vt nihil omittant, quod citra maius periculû in causa Dei præstare possint.

Cæterum si rebus in ancipiti stantibus, in vrbium v.g. deditio, Prouinciarum conciliatione, seditionis compositione, fidei interpositione publica pacta inita sunt, ea omnino seruari ius & iustitia dicitur, vt alibi diximus.

7. Denique Principes & Magistratus ea, quæ ad Religionem faciunt, omnia suo patrocínio tegere competit, personas, ædes sacras, fundos ac redditus, sine quibus diuinus cultus, Religionis exercitia, & necessarij in ea ministri exhiberi non possunt, exemptiones personarum, asyla, & libertates, ædium diuinarum, & rerum Ecclesiasticarum immunitates, quanta iura concesserunt, seruent, non imminuant; augeant, vt quò largiùs bonis temporalibus & in alios potestate sunt ornati, decorari, atque augeri cupiunt, eò sanctiùs quæ Ecclesiastici iuris sunt, tanquam Dei præcipua, eiusque patrocínio tecta venerentur, neque ab vllis lædi patiantur. *Trid. sess. 25. cap. 20.*

Quæ ad Religionem pertinent commendata habere debent Principes.

CAPVT V.

De Magistratuum designatione.

1. **Q**uoniam ad Supremam Potestatem pertinet Magistratuum creatio: fit vt si è Prouincia non abit, cui successor datus est, in Majestatem peccet, *l. 2. ad leg. Iul. Maiest.* & qui priuatus pro Magistratu se gerit, *l. 3. eod.* sed & qui se Imperio abdicat, nihil agat, *l. legatus. 10. D. de off. Præs. Hinc & Ducum & Comitum tituli à sola Majestate impetrantur. qui in Magistratuum maiorum vices suffecti nunc sunt. tamen ab Imperatore illi ab ijs etiam postulentur, qui Imperio non subsunt.*

2. Porro ad Magistratuum creationem quod attinet, inter ciuilia negotia explicatam, præsertim lib. 1. c. 42. superesse hinc videri potest, vt ijs, penes quos est rerum summa, & qui eorum consilia dirigunt, ac Iudices Magistratusque, quibus pro more regionis aliqua crea-

Explorandi & assumendi dignissimi.

creationis, aut de ea consultationis auctoritas competit, in id incumbant ut quàm optimos, quàm maximè idoneos, quàm maximè meritos designent: quibus se, quibus Rempub. quàm maximè fidere posse existiment. atque in primis tales, qui virtutibus, quas *lib. 1. descripsimus*, vel iam præditi sunt, vel longè progressi sunt in via, quâ assèquantur. Ac denique tales, qui obitis minoribus Magistratibus futuri ad maiores sunt idonei, exploratis singulorum ingenijs. ut Daniel. 1. 3. Rex ille vastator orbis ait *Asphenez prapofito Eunuchorum*, ut introduceret de filijs Israël & de semine Regio, & tyrannorum pueros, in quibus nulla esset macula, decoros formâ, & eruditos omni sapientiâ, & doctos disciplinâ, & qui possent stare in Palatio Regis, ut doceret eos litteras, & linguam Chaldeorum. Seligit formosos, ingeniosos, de semine Regio, cautos, doctrinâ, prudentiâ præditos: Ut enutriti tribus annis, postea starent in conspectu Regis. Barbarus Rex curiosè seligit benè nata, & excolit idonea ingenia, ut eruditi starent in conspectu eius, posteaque semper meminissent unde & quò essent euecti. ut *Esdr. 4. 14. nos autem memores salis quod in Palatio comedimus*. magnum est incitamentum ad gratitudinem, & virtutem illa dignatio Regia, & retinaculum in fidelitate. unde tamquam nullo oceano eluenda illa infido facta exprobratio; *Tu verò homo vaninimis, qui mecum dulces capiebas cibos, in domo Dei ambulauimus cum consensu*. Aulæ ergò Principum scholæ erant Præfidum, Prouinciarumque Rectorum, & magnorum Magistratum. Inde Comitatus olim Principum, Comites, & è Comitatu missi. Sic Comites Italiæ, Aphricæ, Illyrici, Hispaniarum, Orientis, & Comitatum olim passim officia, quæ in feuda & beneficia perpetua degenerarunt. sed & hodiè Electores ac summi Germaniæ Principes Palatina officia retinent. quod & in Gallia, alijsque ditionibus accidit; nomine saltem: etsi functiones raræ sint, ut olim comitatus erat assiduus.

Adhæc magna olim erat exercitatio, quâ ad Rempublicam capeffendam formabantur. Iuuenibus permittebatur, postquam ætatem virilem attigerant, ut Senatui interessent, sententias audirent, quin & consultandi causâ dicerent. ita fiebat, ut statum Reipublicæ suæ notum haberent, & vicinarum, aliarumque gentium, quibuscum Reipublicæ intercedere posset negotium, quod fundamentum est omnium consiliorum, & actionum.

Sed & Legationes erudiendis, & formandis viris præclaris aptilissimæ erant. datis in Comitatum ijs personis, quæ spem

facerent se vtilem aliquando operam præstituras, magno numero vel dabantur apud Romanos, vel sponte se adiungebant eiusmodi Comites, qui & instructiores redibant, & Legatos ipsos vel consultando iuuabant, vel inspiciendo ne præuaricarentur retinebant.

Idem statuendum est de Præsidibus in Prouincias missis, quorum Comitatus amplius erat, nec è triuio. ita vt postmodum decretum fuerit, vt Prouincias regerent, qui prius ibi assedissent. & nobile exemplum est Scipionis Africani bello illo, quod nomen dedit, summâ gloriâ perfuncti; qui fratrem Consulem, cui bellum Syriacum contra Antiochum mandatum erat, voluntariâ legatione comitatus est. Pompeij castra Senatum appellabant, in quibus ait Cicero fuisse decem Consulares. *Philip. 13.* quamquam apud Venetos lex militaris sit, ne quis inuitus munus obire teneatur, qui maiori cum dignitate militauit. Igitur Iudicibus & Consiliarijs Principum, vel qui alio iure Reipub. præsumt, adnitendum est, vt Reipubl. dentur, formentur, educantur viri tales, in quos aliquando inclinata recumbere possit.

Sed & illud non minus curandum, vt Magistratus à summo primi, ita se habeant, talesque ex probatis seligantur, qui & suæ potestati submissos cum auctoritate benignè regant, & nihil supremi iuris obfuscent. ne vlla in re populus obliuiscatur supremæ potestatis, sed numquam non eluceat illa

Velut inter ignes

Luna minores.

Id cum ita se habet, numquã clarescet magis Suprema Potestas, quàm cum sub illa magno aliæ numero, sed minori lumine scintillant. Pulcherrima ea in re consideratio, & Senatus in libera Republ. Romana, & deinde sub Imperatoribus Consulium, Cæsarium, Magistratum prouincialium, Prætorum, Præfectorum Prætorio, Præfectorum vrbi, Centumuirorum, Triumuirorum, Quæstorum rerum capitalium, Prætorum populi, Decemuirorum, Cancellariorum, Tribunorû plebis, annonæ Præfectorum, Comitum, Dictatorum, Censorum, Ædilium, aliorumq; Magistratum, quos Consenius *lib. 7. Polit. cap. 13. & multis sequentibus*, intus & in cute considerat. sed nemo exactiùs insignia, officia, dignitatem exequitur, quàm Panicriolus in *Comment. ad Notitiam dignitatum vtriusque Imperij.*

5.
Rursus de
qualitate
assumendo-
rum Magi-
stratum.

A Rege primi Magistratus, & Consiliarij tantâ cautelâ adsciscendi sunt, quanto grauiùs premit saxum è summo lapsum. nam primorum error reliquos propellit. & faciliùs exercitum fortium viro

virorum inuenias, quàm multos Principum consiliarios omnibus numeris absolutos. etiamsi non ad rigorem Alphonfi Magni exigantur, qui statuebat *Consiliarios Regum, aut Reges esse oportere, aut Regum animos habere.*

Sanè eminentes Consiliariorum dotes sunt, vt labore, studio, meditatione decocta, non præcipitia, non erga aliorum iudicia contumacia cõsilia adferant, quæ & emendare velint meliori ratione allata: qui fortiter censeat, & in periculis sollicitè, posito affectu, nec verbis in adulationem cõceptis, sed in sinceritatè pro notitia Reip. negotijque, de quo agendum est, & explorata rerum experientia, summâ in Regem fide, nullis alijs Principibus obnoxia, animo mutationis, audaciæ nimix, & temeritatis inimico. *Nescio, inquit, in horologio Principum Geuara l. i. c. 43. cur Principes & magnates, cum adeò solliciti sunt in querendis medicis optimis, ad curam corporis, adeò negligentes sunt in querendis viris sapientibus ad gubernationem regnorum, ditionumque, cum infinitis modis grauius profectò sit damnum male in Republ. gubernationis, quàm Principis ipsius aut gubernatoris morbus.*

Princeps, qui suo solius consilio vtitur, citò perit. multorum qui audit, ac rectè diiudicat, & vtitur; sperare potest, quod addi-
cunt Litteræ Sacræ; *Ibi salus vbi multa consilia.*

CAPVT VI.

De Supremo Iudicio, seu vltimo resorto.

Prouocationi, quæ olim apud Romanos in rebus maioribus ad Populum erat, successit tribunitia intercessio. & Augustus tribunitiam potestatem ad se traxit. inde pronocatio ad Principem, apud Tacit. l. 4. Anal. & l. 45. D. de cond. & demonstr. hinc summi momenti iudicia per se tractare, propria in causa iudicare, causas ab alijs auocare, summarè, sine iudiciorum formâ ordinariâ iudicari mandare; nullâ seruata procedere (vt accidit in Seiano, Berengario, Guisio, Ancrion) ad plenitudinem pertinent potestatis. sed auctores viderint an ad plenitudinem etiam iustitiæ. quod Bernardus Eugenium lib. de consider. alio in casu monet. eodem referas contra res iudicatas restituere, supplicationes, reuisiones admittere, Iudicem etiam dare qui citra appellationem cognoscat. l. 1. §. 4. D. à quibus appell. non licet. Hiscè sic datis Iudicibus similia sunt, quæ Principum nomine iudicant, suprema tribunalia. vt Camera Imperij & Parlamentum Parisiense. ex quo per Galilam deinde